

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu

Jaroslav Nadrchal; Jiří Rogalewicz; Jiří Veselý
DANTE

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu, Vol. 1 (1991), No. 1, 18–20

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/148759>

Terms of use:

© Československé sdružení uživatelů TeXu, 1991

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ*:
The Czech Digital Mathematics Library <http://dml.cz>

Bez speciálního ovladače PragoText tiskne v kódu Kamenických na libovolnou tiskárnu připojenou přes rozhraní LPT1 nebo LPT2.

Nový distributor

Hlavním distributorem je Institut mikroelektronických aplikací (IMA) v Praze.

Slevy a multilicence

První instalaci kupuje uživatel za plnou cenu Kčs 3490,- každou další pak za Kčs 950,-. V jednotlivých případech lze uzavřít dohodu o používání neomezeného počtu instalací v jednom podniku.

U verze 3 předpokládáme zachování dřívější ceny i přes podstatné rozšíření produktu. Aktualizaci z dřívější verze PragoTextu za Kčs 950,- poskytujeme uživateli, který prokáže, že produkt nakoupil u libovolného distributora.

Dodatek

Všechny tři zkoušené editory (ΨED, PragoText, Text602) lze použít pro pořizování vstupních T_EXových souborů. Podporují (alespoň ve verzích, které jsme obdrželi) práci s více soubory; v základním vybavení funkcemi, které by měl každý editor mít, jsou velmi podobné. Všechny umožňují začátečníkovi pomocí menu začít s editorem pracovat bez velkých zkušeností. Liší se ovšem v míře přizpůsobení T_EXu.

Cennově v původních verzích by nebyly tyto editory ve formě multilicence příliš ΨTUG u dostupné, naštěstí však ΨED bylo možno upravit a T_EXu v maximální možné míře přizpůsobit.

Po jednání na výboru ΨTUGu a širším posouzení možností ΨEDu jsme dojednali s jeho autorem, že verze, upravená podle připomínek (ve dvou jazykových mutacích – české a slovenské) by měla být převzata k odzkoušení k 15.4. Jakmile dojde k uzavření smlouvy, bude ΨED v T_EXové verzi **členům ΨTUGu** volně dostupný k okopírování. Zároveň se jedná o vybavení spellcheckerem, opět pro češtinu nebo slovenštinu, dle přání uživatele.

Materiál o Textu602 se nám do doby uzávěrky tohoto čísla nepodařilo zajistit; dostaneme-li ho později, posoudíme možnost zařazení do některého z příštích čísel T_EXbulletinu.

(-ou-, -ju-)

DANTE

je jméno, které nepřipomene všem lidem totéž. Vybaví-li se vám spolu se jménem Dante Alighieri jeho **Božská komedie**, je to dobré; pravověrnému T_EXistovi se však musí vybaviti partnerská organizace ΨTUGu sdružující německy mluvící uživatele T_EXu. Ta organizovala ve Vídni na Technische Universität ve dnech 20. – 22. února 1991 jubilejní **Desáté setkání zájemců o T_EX** spojené se čtvrtým shromážděním Dante.

Vydali jsme se na něj plni zvědavosti s touhou se setkat s přáteli T_EXu — s některými poprvé, s jinými již jako se starými známými. Organizačně setkání připravili Hubert Partl a Irena Hyna z vídeňské TU. Program setkání byl bohatý; byl zahájen

vlastním jednáním DANTE, které trvalo jedno dopoledne. Pak již následovaly přednášky, seminář a mnoho diskusí, samozřejmě převážně (vážně) o $\text{\TeX}$ u. Pokusíme se charakterizovat alespoň stručně některé přednášky.

Wolfgang Laun přednášel o zkušenostech z práce s $\text{\LaTeX}$ em u firmy ALCATEL Austria. I když nebyly veskrze jen pozitivní a problémů bylo dost, závěr byl kladný — vše se dalo rozumně zvládnout. Při rozhodování pro nebo proti nasazení $\text{\TeX}$ u je třeba zejména uvážit jeho hardwarovou nezávislost, zjednodušení rutinních prací (i když tvorba nových stylů není snadná), ale i nutnost vytvoření vlastního $\text{\TeX}$ ového zázemí. Také začleňování grafiky není triviální a vyžaduje zpravidla ad hoc řešení.

Rainer Schöpf podal zprávu o realizaci nové implementace $\text{\LaTeX}$ u a o připravovaných změnách. Problémem je např. zpětná kompatibilita, neboť uvažované změny jsou zásadního charakteru. Uvažuje se o emulaci staré syntaxe, závěry jsou ale předčasné. Budou zavedena prostředí s atributy, testuje se změna přístupu k volbě fontů, atd. — zkrátka, je opravdu se nač těšit. Oproti „starému“ $\text{\LaTeX}$ u by mělo být přepracováno podávání chybových hlášení a mělo by být dosaženo kompatibility s Plain $\text{\TeX}$ em. Zájemci o testování β -verze jsou vítáni, stačí kontaktovat jednoho z autorů (e-mail adresy: Frank Mittelbach `pzf5hz@ruipc1e.bitnet`, Rainer Schöpf `schoepf@sc.zib-berlin.de`).

Jedním ze softwarových balíků nabízených k okopírování byl Teu $\text{\TeX}$, určený pro práci s fonetickou transkripcí. Přednášeli o něm Bernhard Kelle a Guillaume Schiltz. Pro zájemce jsme ho dovezli. Patrně větší obecný zájem vzbudila přednáška Barbary Burr s titulem „ $\text{\TeX}$ and GNU Emacs“. Jestliže je člověk postaven před problém použití hardwarově nezávislého editoru, je Emacs přirozeným kandidátem. Jeho implementace na PC existují (např. Epsilon od firmy Lugaru (USA)), dokonce i v public domain formě (FreeMacs). Poslední bude v rámci ζTUGu distribuován — viz materiál o editorech v tomto čísle.

Willibald Kraml přiblížil problematiku tisku dat z databází pomocí $\text{\TeX}$ u a představil db $\text{\TeX}$, preprocessor připravený pro tento účel. K nejlepším přednáškám nesporně patřila ta, kterou přednesl o Scholar $\text{\TeX}$ u Yannis Haralambous. Předvedené ukázky tisku v mnoha pro nás dosti exotických jazycích nadchly většinu přítomných — zdá se, že Yannis je většinou i slušně ovládá. Norbert Schwarz (autor pěkné učebnice o užívání $\text{\TeX}$ u) a Peter Breitenlohner připravili nové „DC-fonty“, které jsou 256-znakové a které umožňují sazbu ve většině evropských jazyků (samozřejmě i v češtině). Zdrojové soubory pro METAFONT jsme přivezli a budou k dispozici ve vygenerované formě ve velikostech 180, 240 a 300 dpi. Norbert bude vděčen, když je bude testovat co největší počet lidí, a proto prosil o jejich rozšíření.

Přehledný referát o evropských i ostatních národních odnožích TUGu podal Malcolm Clark. Byl podán i krátký referát o ζTUGu . Je zajímavé, že k neaktivnějším patří Japonci. Ze lze sázet japonštinu $\text{\TeX}$ em je sice s podivem, ale po Yannisově přednášce se zdálo být s hlediska fontů možné vše.

Mnoho kolegů se postupně dostává k e-mailu; Joachim Lammarsch vystoupil v „ne-předsednické“ roli a vysvětlil, co a jak je uloženo v Heidelbergu a je dostupné např. uživatelům EARNu i z Československa (adresa: `listserv@dhdur21`).

Velmi hezké přijetí připravili účastníkům konference na vídeňské radnici, kde k příjemným překvapením patřily nejen vybrané pochoutky, ale i perfektně informovaný řečník — působil dojmem, že $\text{\TeX}$ ovládá. Přivezli jsme i další software, např. speciální $\text{\TeX}$ pro Atari. Byl zde i $\text{\TeX}$ pro Amigu, ale než jsme ho stačili okopírovat,

zmizela dočasně „přistavená“ Amiga. Příjemné bylo i zjištění, že $\text{\TeX}$ je mocným lákadlem — potkali jsme na setkání kamarády z Brna i z Bratislavy. Pokud jsme jeli na setkání s drobnými obavami ohledně noclehu, i v tomto ohledu vše dopadlo dobře. A tak citát z Božské komedie „Vzdej se vši naděje, či noha sem kráčí“ s $\text{\TeX}$ ovým DANTEM a Vídní nešel naštěstí beznadějně dohromady.

(Jaroslav Nadrchal, Jiří Rogalewicz, Jiná Veselý)

Oznámení

ζ TUG pořádá ve spolupráci s Computational Physics Group Evropské fyzikální společnosti (a dalšími čs. spolupředatelů) mezinárodní seminář o problémech modernizace a nacionalizace systému $\text{\TeX}$.

Seminář je samostatnou součástí 9. letní školy o počítačové fyzice a koná se v návaznosti na ni od 18. do 20. září v hotelu Skalský dvůr v Lísku u Bystřice n/Pernštejnem. Na seminář budou pozváni přední evropští odborníci, zvláště z partnerské organizace německy mluvících uživatelů $\text{\TeX}$ u (Dante).

V případě zájmu účastníků nebo členů ζ TUG lze seminář o jeden až dva dny prodloužit. Vložené na seminář bude činit maximálně 150 Kčs a pobytové náklady by činily 80 Kčs za den za ubytování v hotelu v dvoulůžkových pokojích, nebo asi 25 Kčs za den při ubytování v chatkách. Stravné za den činí 50 Kčs. Prosíme o odpověď na odpovědním lístku, zda máte o akci zájem — jistě pochopíte, že v současné ekonomické situaci je plánování podobných akcí velmi náročné.

Co je nového s šířenou verzí $\text{\TeX}$ u pro češtinu?

Nejdříve strohá statistická čísla: balík $\text{\TeX}$ u, který byl v MU UK vytvořen byl nakopírován více jak 75 lidem (pro zajímavost $\text{em}\text{\TeX}$, resp. $\text{SB}\text{\TeX}$, resp. $\text{DOST}\text{\TeX}$, které jsme také kopírovali, jsme nakopírovali více jak 16, resp. 7, resp. 4 lidem). Od některých z nich jsem se doslechl potěšitelnou zprávu, že jej dokonce použili nebo používají.

Než uvedu stav, v jakém se nyní nachází dříve šířený balík $\text{\TeX}$ u, rád bych se veřejně přiznal, jak došlo k jeho vzniku. Z toho bude také patrné, jakým směrem jsem se snažil ubírat dál v jeho „vylepšování“.

V první polovině roku 1990 se na mne obracelo stále více a více lidí s prosbou, zda by bylo možné získat z Matematického ústavu UK nějakým způsobem $\text{\TeX}$, a pokud možno takový, který by umožňoval alespoň nějaké dělení podle českých pravidel pro dělení slov. V té době již existovaly i české fonty vytvořené ing. P. Novákem, s jejichž pomocí bylo možné vyřešit jak problém kvalitní české sazby, tak i otázku dělení slov. Bohužel cena, kterou by musel každý uživatel zaplatit, neodpovídala potřebám uživatelů.

Rovněž druhý extrém, kterým bylo prosté šíření public domain software s tím, že by se každý musel probrat spoustou programů a dokumentace, vytvořit vše podle svých představ a pak teprve začít pracovat, neodpovídala tomu, o co mne většina uživatelů žádala.